

Digitální vzdělávání pedagogů

Tablety ve výuce pomáhají

V posledních letech vstoupily do českého vzdělávání prostřednictvím finančních prostředků Evropské unie nové edukační nástroje ve formě metodik, učebnic a projektových aktivit ve školách, ale také informační a komunikační technologie, ať již počítače, interaktivní tabule nebo nejnověji mobilní dotyková zařízení (tablety).

Pavlaína Mazáčová

Jednou z posledních grantových nabídek Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v končícím programovém období Operačního programu Vzdělání pro konkurenceschopnost byla na jaře 2014 výzva č. 51¹ přezdívaná „tablety učitelům“. Její znění reagovalo na aktuální vzdělávací potřeby pedagogů a na šetření² týkající se jejich digitální a informační gramotnosti. Záměrem bylo dát ředitelům základních a středních škol možnost, aby v průběhu jednoho školního roku jednak pořídili všem zapojeným pedagogům dotykové ICT, jednak aby umožnili pedagogickým pracovníkům získat díky vzdělávání dostatečné kompetence v práci s dotykovými zařízeními při přípravě na výuku i v implementaci do samotného edukačního procesu.

Grantová výzva měla v definovaném znění svá specifika, jako například ak-

centaci alokace finančních prostředků na malé, především venkovské školy do dvou set žáků nebo to, že z rozpočtu, který byl každé partnerské škole vypočítán, pořídil ředitel školy dotyková zařízení a financoval také činnost školního koordinátora projektových aktivit. V tomto kontextu je třeba vnímat úzkou provazbu vedení škol se samosprávou, protože vstup každé školy do projektu byl podmíněn souhlasem zastupitelstva dané obce s formou, v níž včetně hospodaření s přidělenými finančními prostředky se škola projektu účastní. Podpora vedení obce či města pro takovou projektovou aktivitu tedy předurčila nejen to, že škola se do projektu zapojí, ale ze strategického hlediska také míru digitálních kompetencí a digitální gramotnosti pedagogických pracovníků dané školy s přímým dopadem na kompetence žáků a absolventů pro život ve 21. století. Výzva č. 51 je tedy modelovým

příkladem toho, že podpora vedení obcí a měst pro zapojení škol do projektů financovaných Evropskou unií může hrát stěžejní roli nejen v budování vize a strategie rozvoje dané školy, ale také v celkové strategii rozvoje vzdělanosti v konkrétní obci nebo městě.

Impakt celé výzvy č. 51 na tisíce pedagogů, kteří byli do projektů výzvy zapojeni v různých krajích České republiky, bude možné vyjádřit až po ukončení evaluace řízené Ministerstvem školství. Dílčí hodnocení záměru výzvy už ale lze provést zorným úhlem pohledu jednoho konkrétního projektu. Jedná se o projekt s označením INTERES (Informační technologie realizované spoluprací) z Kabinetu informačních studií a knihovnictví³ na Masarykově univerzitě v Brně, do něhož se partnersky zapojilo celkem třicet čtyři základních a středních škol.

V první fázi se řešitelský tým zaměřil na vzdělávání ředitelů škol ke kompetenci umět si poradit s veřejnou zakázkou. Získanou kompetenci si mnozí ředitelé záhy ověřili v praxi při pořizování dotykových ICT (tabletů, notebooků) veřejnou zakázkou nebo poptávkou malého rozsahu. V dalších fázích se rozběhlo (s ukončením v září 2015) několikáúrovňové vzdělávání pedagogů v práci s dotykovými ICT, vždy v prostoru partnerské školy, individuálně podle

Vzdělávání pedagogů v partnerských školách

1 Celý text výzvy č. 51 včetně příloh a metodických pokynů viz [www.strukturalni-fondy.cz/cs/Jak-na-projekt/Vyzvy-a-akce-\(1\)/07-OP-VK/Vyzva-c-51-OP-VK-prioritni-osa-1-oblast-podpory-1](http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Jak-na-projekt/Vyzvy-a-akce-(1)/07-OP-VK/Vyzva-c-51-OP-VK-prioritni-osa-1-oblast-podpory-1).

2 Text Výroční zprávy ČŠI za léta 2012–13 je k dispozici na www.csicr.cz/getattachment/dbb46d47-e52b-49ba-915f-b47cdb82cae4.

3 Více informací o tomto akademickém pracovišti lze získat na webu kisk.phil.muni.cz/cs.

vzdělávacích potřeb jednotlivých pedagogů. Už úvodní semináře pro pedagogy napověděly mnohé o fungování ekosystému ICT ve školách, umožnily pedagogům diskutovat o tom, co může znamenat v kontextu vzdělávání a rozvoje školy zavádění dotykových technologií pro ně samotné, žáky, ale i komunitu rodičů a celou obec. Vzdělávací aktivity projektu INTERES také odkryly palčivý problém nedostatečného pokrytí Wi-Fi právě ve venkovských lokalitách, a akcentovaly tak potřebu zlepšit připojení škol jako stěžejní technickou podmínku rozvoje vzdělávání s implementací moderních dotykových technologií.

Webináře, videotutoriály, e-learning

Jak tedy lze charakterizovat průběh vzdělávání pedagogů k posílení jejich digitálních kompetencí? Jedná se o prezenční semináře akreditované v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, zaměřené na základní i pokročilé dovednosti práce s dotykovými ICT a na využití dotykových technologií v konkrétních oborových didaktikách. Protože současné možnosti vzdělávání překračují hranice prezenční výuky a síťový věk umožňuje zapojit do procesu vzdělávání mnoho dalších platforem, řešitelský tým z Masarykovy univerzity se rozhodl nabídnout pedagogům zkušenost také se vzděláváním v online prostředí a možnost využívat otevřené vzdělávací zdroje, které v oblasti technologií ve vzdělávání velmi dobře plní potřeby současného přístupu k celoživotnímu vzdělávání.

Pedagogové partnerských škol projektu INTERES tak mohli využívat pro svůj odborný rozvoj například videozáznamy z odborných přednášek, které proběhly v rámci projektu, ale také videotutoriály k jednotlivým konkrétním tématům projektu. Dalším otevřeným vzdělávacím zdrojem jsou webináře, typická edukační platforma pro 21. století, dávající pedagogům příležitost interagovat s lektorem, přispívat podněty a vstupy do vzdělávacího obsahu. Téma webinářů definovali především sami pedagogové a řešili například otázky týkající se vhodnosti operačních systémů,

FOTO: ARCHIV PROJEKTOVÉHO TÝMU MASARYKOVY UNIVERZITY²

podpory výukového softwaru, hledali odpovědi na otázky, jak provázat tablet s interaktivní tabulí, které vzdělávací nástroje lze využít při práci s tabletem v terénu nebo estetické výuce. Záznamy ze všech videí⁴ i webinářů jsou k dispozici nejen pedagogům projektu INTERES, ale také všem ostatním zájemcům jakožto zdroj otevřeného vzdělávání a celoživotního učení, a to na webu projektu INTERES interes.kisk.cz/ucitele.

Z definice grantové výzvy vyplynula potřeba vytvořit podpůrný vzdělávací nástroj v podobě e-learningu. E-learning se uplatňuje především v dalším odborném vzdělávání dospělých, v primárním a sekundárním školství zatím nemá relevantní impakt, což může být zapříčiněno nedostatečnou nabídkou vzdělávání pedagogů v tom, jak e-learningové kurzy a výukové moduly vytvářet. Tematicky jsou e-kurzy⁵ velmi různorodé, obsahují jak pedagogická a didaktická témata k využívání dotykových ICT v práci učitele, tak témata, která se dotýkají občanské společnosti a mohou oslovit nejen pedagogické pracovníky, ale také knihovníky nebo úředníky samosprávy, například autorskoprávní otázky ve školské praxi.

Projekt INTERES se uzavře v polovině září 2015, ale už nyní je možné rámcově shrnout, co přinesl jak realizačnímu týmu, tak především ředitelům a pedagogickým pracovníkům jednotlivých partnerských škol. Především venkovské školy, které jsou často dost vzdáleny od městských vzdělávacích a metodických center dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, dostaly a využily příležitost v jednom školním roce vzdělávat své pedagogy k digitálním kompe-

tencím, každý zapojený pedagog získal dotykové zařízení pro svůj osobní i odborný rozvoj. Škola s takto kompetentními pedagogy má šanci dále se v oblasti vzdělávacích technologií rozvíjet a reagovat na vzdělávací potřeby žáků, které jsou v současné době s využíváním dotykových ICT provázány. Je zřejmé, že ne všichni žáci mají ICT k dispozici v rodině. Impaktem projektu je tedy také to, že umožnil do škol získat dotyková ICT například pro vzdělávání žáků ze sociálně znevýhodněných rodin nebo pro žáky, kteří mají speciální vzdělávací potřeby.

Zkušenost projektu INTERES Masarykovy univerzity je jasnou výpovědí o tom, že v kontextu lokálního fungování vzdělávací instituce je podpora u vedení obcí a měst pro projektové aktivity tohoto typu záhodná a potřebná jak kvůli rozvoji samotné školy, tak zlepšení vzdělanostní úrovně občanů dané lokality. Společně s dobrým technologickým zázemím totiž jediné patřičné digitální kompetence pedagogických pracovníků mohou být ve velmi blízké budoucnosti zárukou kvalitní vzdělávací nabídky školy – a to výrazně ovlivní například uplatnění absolventů školy na trhu práce v regionu a rovněž to, zda a do jaké míry si škola i v malé obci dokáže uhájit své postavení a směřování. ■

Příspěvek vznikl v rámci projektu CZ.1.07/1.3.00/51.0035 INTERES – Informační technologie realizované spoluprací.

Mgr. Pavlína Mazáčová, Ph.D.,

je projektovou manažerkou a působí v Kabinetu informačních studií a knihovnictví na Filozofické fakultě MU Brně.

4 Všechna projektová videa lze zhlédnout na kanálu YouTube 1url.cz/j0zd pod heslem Technologie ve škole.

5 E-kurzy projektu INTERES jsou k dispozici na portálu kurzy.knihovna.cz a po jednoduchém přihlášení slouží jako otevřený vzdělávací nástroj kterémukoli zájemci.